

ONDERWIJSKWALIFICATIES IN HET VOLWASSENENONDERWIJS

Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen, Wetstraat 34-36, 1040 Brussel

W www.serv.be – T +32 2 209 01 11 – E info@serv.be

Adviesvraag	Advies op eigen initiatief over het Voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs en het decreet van 30 april 2009 betreffende de kwalificatiestructuur, wat betreft de invoering van onderwijskwalificaties in het volwassenenonderwijs en de opheffing van de opleiding Bedrijfsbeheer	
Decretale opdracht	SERV-decreet 7 mei 2004 art. 11 (overlegfunctie)	
Goedkeuring raad	14 september 2026	
Contactpersoon	Mieke Valcke	mvalcke@serv.be

Mevrouw Zuhel DEMIR
Vlaams minister van Onderwijs, Justitie en Werk
Seven
Koning Albert II-Laan 7
B-1210 Sint-Joost-ten-Node

Onderwijskwalificaties in het volwassenenonderwijs

Mevrouw de minister

De SERV bezorgt u hierbij een briefadvies *op eigen initiatief* m.b.t. het voorontwerp van decreet over onderwijskwalificaties in het volwassenenonderwijs en de opheffing van de opleiding Bedrijfsbeheer. De SERV is positief over het doel van het voorontwerp van decreet, wijst op het belang van toeleiding, leertrajectbegeleiding en toegankelijkheid en vraagt om de eigenheid van het volwassenenonderwijs te bewaren. De raad vraagt ook afstemming wat betreft het aanbod m.b.t. de opleidingen ondernemerschap.

Monitor het realiseren van de principes en het bereiken van de doelstellingen

De SERV is positief over de beoogde doelstelling van deze regelgeving. Met de gelijkwaardigheid tussen het secundair en het volwassenenonderwijs op vlak van de leerdoelen en de studiebekrachtiging worden flexibele leerwegen en overgangen tussen het secundair onderwijs, de Examencommissie en het volwassenenonderwijs bevorderd.

Het gradueel kunnen opbouwen van een leertraject, met het oog op meer gekwalificeerde uitstroom¹ uit het secundair onderwijs en kwalificering van kortgeschoolden, is een grote meerwaarde voor de SERV. De belangrijke rol van het volwassenenonderwijs als onderwijskwalificerend tweedekansonderwijs kan zo versterkt worden. Het gaat om een klein aandeel in de volledige cursistenpopulatie van het volwassenenonderwijs, maar was in schooljaar 2023-2024 toch goed voor 4.696 diploma's van het secundair onderwijs.

---

¹ <https://www.serv.be/serv/publicatie/advies-lerenden-en-organisatie-onderwijs>

Uiteraard is monitoring nodig in hoeverre het doel om te komen tot meer flexibele leerwegen bereikt wordt. Cijfers over hoeveel cursisten uit het tweedekansonderwijs doorstromen naar graduaat, professionele en academische bachelors zijn niet eenvoudig beschikbaar. Longitudinaal onderzoek naar de impact van (kwalificerende) beroepsopleidingen op loopbanen kan interessante inzichten opleveren.

Zet in op toeleiding, leertrajectbegeleiding en toegankelijkheid

De SERV vraagt aandacht voor de gevolgen van de nieuwe regelgeving op toegankelijkheid, toeleiding en leertrajecten.

De toeleiding naar het tweedekansonderwijs en kwalificerende trajecten is voor de SERV een belangrijk aandachtspunt op zich. Informatie over en toeleiding naar kwalificerende trajecten in het volwassenenonderwijs via sensibilisering zijn een opdracht voor het ecosysteem waar het secundair onderwijs, de VDAB en intermediairen zoals de Leerwinkels en ook ondernemingen, deel van uitmaken. Vooral de finaliteit moet duidelijk gemaakt worden en de kwalificatie die daaraan vast hangt. Het tweedekansonderwijs heeft immers voor veel cursisten net vooral kwalificering tot doel, ook met het oog op verder studeren.

Leertrajectbegeleiding wordt voor de SERV belangrijker, omdat het aanbod en vooral de kwalificaties die er aan vast hangen complexer worden.²

Positief is dat voorzien wordt dat een CVO aantoonbaar individuele leertrajectbegeleiding moet voorzien voor elke cursist in het studiegebied Algemene Vorming DF en AF (art. 16). Deze bepaling wordt echter niet vermeld in de Memorie van Toelichting. Zijn de randvoorwaarden in de CVO aanwezig om die individuele leertrajectbegeleiding mogelijk te maken?

---

² Het aanbod zal er in de toekomst als volgt uitzien:

- Studiegebied Algemene Vorming Doorstroomfinaliteit
  - Beperkt aanbod opleidingen uit het ASO, leiden tot een kwalificatie VKS4 (= toegang hoger onderwijs)
- Studiegebied Algemene Vorming Dubbele en Arbeidsmarktfinaliteit
  - Opleiding Voorbereidende Vorming Hoger Onderwijs na OK3. Leidt samen met een diplomagerichte beroepsopleiding tot een kwalificatie VKS4
  - Opleiding Basisvorming Arbeidsmarktfinaliteit leidt samen met een diplomagerichte beroepsopleiding tot een kwalificatie VKS3 (= toegang tot graduaatsopleidingen/HBO5).

De toegankelijkheid van het tweedekansonderwijs moet voor de SERV bewaard blijven.

- De voorwaarde om te starten met een opleiding om het secundair diploma niveau 4 te halen in het volwassenenonderwijs is dat je 18 jaar bent. Met de gewijzigde regelgeving moet je om dat te kunnen doen de algemene vorming van een onderwijskwalificatie niveau 3 hebben behaald. Dat kan ook in het volwassenenonderwijs, maar zorgt voor een verzwaring en verlenging van het kwalificerend traject daar en doet de toegankelijkheid dalen.
- Daarnaast is er op dit moment nog geen duidelijkheid over de precieze duurtijd in lestijden van de verschillende leerwegen. De duurtijd van de trajecten en combinaties daarvan moet duidelijk zijn, om een goede keuze te kunnen maken.

In een context van snelle toeleiding naar werk, kan een verlenging van de studieduur er voor zorgen dat kwalificerende trajecten onder druk komen te staan. Nochtans blijven diploma's een belangrijke signaalwaarde hebben op de arbeidsmarkt.

Bewaak het aanbod en de eigenheid van het volwassenenonderwijs

De SERV waardeert dat de positie van de beroepskwalificaties als referentiekader wordt bevestigd en versterkt.

- De beroepskwalificaties mogen in de vertaalslag niet afgezwakt worden. Het voorontwerp van decreet stelt eerder vaag dat de basiscompetenties de erkende beroepskwalificaties 'op herkenbare wijze' moeten opnemen (art. 6,3°).
- De opleidingsprofielen zullen zich moeten baseren op de meest actuele versie van de beroepskwalificatie BK (art.8), wat zeer positief is. De CVO zullen één jaar de tijd hebben om een voorstel voor gewijzigd opleidingsprofiel in te dienen. Is deze timing haalbaar en is er niet sowieso een overgangsperiode nodig voor een herwerking van bestaande opleidingsprofielen, zodat de kwaliteit gegarandeerd kan worden voor alle opleidingen en alle cursisten.

De rol van Ahovoks nl. het toetsen van de omzetting in de leerplannen van de eindtermen (art. 7) is positief voor de connectie met de leerplannen van het secundair onderwijs. De SERV maakte eerder voorbehoud bij de diplomering op twee niveaus van de Vlaamse Kwalificatiestructuur³ in het secundair onderwijs. Die verschillende waardering voor opleidingen naargelang de finaliteit en de hiërarchie er tussen wordt zo ook in het volwassenenonderwijs geïnstalleerd. Positief is wel dat er sterk vanuit kwalificerende leer-bouwblokken vertrokken wordt, in combinatie met eerder en elders verworven kwalificaties (bv. via het GKK⁴).

Het is voor de SERV ook belangrijk dat het vwo haar eigenheid kan behouden op vlak van maatwerk en het flexibel inspelen op verschillende doelgroepen (vroegtijdige schoolverlaters, nieuwkomers, werkzoekenden, werknemers die een andere weg willen inslaan). Naast de criteria doorstroom naar de arbeidsmarkt en/of naar hoger onderwijs blijft ook brede maatschappelijke participatie een relevant criterium voor het aanbod van het volwassenenonderwijs. De SERV vraagt om te verduidelijken welk bestaand diplomagericht aanbod zijn status verliest en of en hoe dit aanbod in de toekomst nog zal kunnen georganiseerd worden en op te volgen wat de impact is van het invoeren van onderwijskwalificaties in het volwassenenonderwijs op het aanbod van de CVO's aan niet-diplomagerichte opleidingen. Ook de afstemming met de opleidingsincentives en een gelijk speelveld daarin is een aandachtspunt.

Ondernemerschap

Met het voorontwerp van decreet worden alle opleidingen Bedrijfsbeheer stopgezet omdat ook in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en in het Waals Gewest een basiskennis bedrijfsbeheer niet meer moet worden aangetoond. De opleidingen Ondernemerschap blijven behouden.

---

³ Het voorontwerp van decreet trekt de modernisering van het secundair onderwijs door naar het volwassenenonderwijs (vwo). Het vwo zal net als het secundair onderwijs onderwijskwalificaties uitreiken op niveau 3 en niveau 4 van de Vlaamse Kwalificatiestructuur (VKS). De eindtermen in het vwo worden gelijkgeschakeld met de eindtermen van de gelijkaardige opleidingen in het secundair.

⁴ Beroepskwalificerende trajecten op basis van een gemeenschappelijk kwaliteitskader (GKK) <https://www.vlaanderen.be/werken/beroepskwalificerende-trajecten/beroepskwalificerende-trajecten-wetgeving>

De SERV stelde eerder dat de verplichting tot het voorleggen van een basiskennis bedrijfsbeheer een relevant doel beoogde nl. het beperken van het aantal faillissementen en het garanderen van voldoende ondernemerscompetenties⁵.

De SERV vroeg ook meer volwaardige en voldoende aandacht voor ondernemerscompetenties in het curriculum van het secundair onderwijs⁶. **De opleidingen Ondernemerschap moeten maximaal in afstemming met andere aanbieders, zoals de Syntra, worden ingericht.**

Hoogachtend

Pieter Kerremans
administrateur-generaal

Frank Beckx
voorzitter

---

⁵ <https://www.serv.be/serv/publicatie/advies-voorontwerp-decreet-afschaffing-basiskennis-bedrijfsbeheer>

⁶ <https://www.serv.be/serv/publicatie/advies-ondernemerscompetenties-secundair-onderwijs>